

«Чому перемога України важлива для світу?»

Виступ Тімоті Снайдера, професора Єльського університету, на запрошення Київського Безпекового Форуму 8 травня 2022 року

Я - Тімоті Снайдер, історик. Мене запросили поговорити з вами про значення української перемоги. Цього травня ми всі думаємо про перемогу або, принаймні, про кінець війни. Я розповім вам про значення цієї війни, про те, як ця війна може закінчитися і як повинна закінчитися.

Хочу навести десять причин, чому ми маємо мислити в парадигмі української перемоги.

Десять причин, чому українська перемога важлива не лише для української держави, а й для світу.

Перша причина, ключова: перемога України, на моє переконання, - це єдиний шлях досягнення миру. Очевидно, всі притомні люди хочуть, аби ця війна закінчилася. І, я переконаний, перемога України - єдиний шлях, як ця війна може закінчитися. Перемога Росії призведе до подальшої російської агресії. Капітуляція України означатиме продовження російських звірств на українській землі. Вважаю, що єдиний шлях, як війна може закінчитися, - з перемогою України, тобто успіхом України на полі бою, який змусить Росію зрозуміти, що переговори є в її інтересах.

По-друге, я вважаю, що перемога України важлива для безпеки регіону. Єдиний спосіб захистити українців - це українська перемога. Водночас, це дуже важливо і для народів країн Балтії, для Польщі, Румунії, Молдови - аби російська агресія не досягла успіху.

Третя причина, чому перемога України важлива, стосується насамперед її громадян. Немає жодного іншого шляху захистити українських громадян, окрім як перемога України. Доки триває війна, українці в умовах російської окупації переживають депортацію та інші звірства, українці на неокупованій території потерпають від обстрілів та бомбардувань. Єдиний шлях убезпечити 40 мільйонів українців - це припинення війни, а єдиний шлях припинення війни - це перемога України.

Четверта причина, як на мене, дуже важлива, стосується захисту демократії. Ця війна відбувається тому, що Україна - це демократія. Вона має цю непередбачувану політичну систему, яка народжує непередбачувані комбінації, непередбачуваних лідерів. І оця непередбачуваність, неможливість знати, чого чекати, і є такою нестерпною для Путіна та російського режиму. Тож ще одна причина, чому важлива перемога України, - аби захистити демократію.

Водночас, на моє переконання, - **і це п'ятий пункт** - це важливо для демократій загалом. Якби Росія виграла цю війну, це була б величезна перемога для усіх сил, що протистоять демократії, для усіх, хто хоче використовувати те чи інше насилля для повалення демократій. Перемога України - це перемога тих, хто вірить у закон, прагне проведення виборів і відповідальності своїх лідерів. А особливо для тих, хто заради цього готовий іти на ризик.

Із цим пов'язана **причина номер шість**. Перемога України - це перемога держави, яка традиційно вважалася периферійною та колоніальною щодо сили, яка вважала себе центром та імперією. Імперські війни, особливо як ми знаємо з історії XIX та XX століть, припадають на певні фази політичного розвитку. Імперські війни триватимуть доти, доки імперські сили впевнені, що зможуть в них перемогти. Європейські та інші сили завжди приходили до моменту, коли усвідомлювали, що імперська війна виснажить їх, і це - дуже добре. Оскільки зараз триває імперська війна, в якій лідери Росії стверджують, що українського народу та української держави не існує, перемога України важлива для захисту базового принципу: всі нації рівні, а держави заслуговують на повагу. Іншими словами, перемога України - ще один поштовх до постімперіалістичного світу.

Говорячи про постімперіалістичний світ, **сьома причина** важливості перемоги України стосується пам'яті про Другу світову війну. Для Путіна уроки Другої світової війни - це те, що треба більше війни. Для Путіна уроки перемоги над фашизмом - це те, що треба більше фашизму. Для Путіна уроки поразки імперіалізму - це те, що потрібно більше імперіалізму. Для Путіна уроки Другої світової війни - це те, що слово фашизм означає все, що йому завгодно, і це слово можна використовувати як мову ненависті проти тих, кого він обрав своїм ворогом. Це прочитання Другої світової війни не може перемогти.

Сьогодні, коли триває війна, важливо розглядати її, як часто й відбувається, у світлі Другої світової. Зокрема, розглядати її як можливість захистити цінності, які були посилені або ж мали бути посилені цією війною. Наприклад, толерування іншості, важливість верховенства права і плюралізм, важливість співпраці між демократіями.

Восьме. Я переконаний, що перемога України дуже важлива для майбутнього Росії. Наголошу, що не очікую, аби українці думали про цей фактор. Але для усіх нас, кому йдеться про безпеку Європи та світу, дуже важливо, біля якої Росії ми житимемо наступні десятиліття. Для того, аби Росія стала, скажімо так, нормальною країною, в якій російські інтереси важливі для її керівництва, - дуже важливо, аби Росія зазнала поразки у цій війні. Дуже важливо, аби росіяни перестали сприймати міжнародну політику як збирання земель на основі абсолютно неправдивих міфів. Вважаю, для росіян та майбутньої російської влади важливо натомість думати про майбутнє Росії та її реальні інтереси. І хоча я хотів би, аби війни взагалі не було, поразка на полі бою стане кроком уперед для Росії такого типу. Росії, де громадяни можуть думати про майбутнє без імперіалізму. Росії, де минуле не стає міфом, що так сильно впливає на рішення сьогодення. Росії, де можливе врахування інтересів і майбутнього.

Дев'яте. Україна повинна перемогти, адже, як ми знаємо, вона є величезним виробником продовольства для решти світу. В історії ХХ століття Україна була об'єктом колонізації з усіх сторін через свої чорноземи. У нинішній війні ми бачимо, як Росія експропріює українське продовольство і блокує поставки українських сільгосппродуктів по світу. Якщо війна так триватиме, людям в Африці та по всьому світу загрожуватиме можливий, а потім і реальний брак їжі. Це може потягнути за собою не лише голод та смерті, а й політичну нестабільність. Перемога України та відновлення світової торгівлі дозволить запобігти цьому.

Десятий пункт, який певним чином підсумовує всі попередні. Перемога України допоможе не лише українцям, а й усім нам спрямувати свою увагу до майбутнього. Проблема російської пропаганди - і проблема, притаманна нам усім, хоча й у легшій формі, - це те, що вона базується виключно на минулому. Вона базується на пошуку якогось моменту в історії, коли вони були праві, а решта - ні. Це не те, що потрібно. Усім нам потрібне майбутнє. Нам потрібна політика майбутнього, необхідна подія, що вирве нас із рутини й укаже нам на майбутнє. Вважаю, дуже важливо, аби європейці та інші допомогли в тому, аби запропонувати українцям майбутнє після цієї війни - у сенсі членства в ЄС та потужної допомоги, яка дасть Україні змогу відбудуватися.

Але це двосторонній процес. Якщо ми відкриті в тому, як ми дивимося на Україну і на цю війну, ми можемо побачити, що українці пропонують майбутнє й нам.

Якби українці не боролися, якби капітулювали, наше майбутнє, майбутнє демократій було б зараз дуже похмурим.

Українці своєю боротьбою дають іншим демократіям час.

Гадаю, треба використати цей час, аби подумати про майбутнє. Не лише про майбутнє, коли Україна долучається до інших демократій у різних формах співпраці, а й про майбутнє в широкому сенсі - коли, і це демонструє перемога України, індивідуальні вчинки важливі, люди можуть брати на себе відповідальність, межі можливостей ширші, ніж ми думаємо, а події, які можуть статися в майбутньому, можуть бути кращими, ніж ми думаємо.

Україна і українська перемога вказують нам цей шлях.

Дякую за вашу увагу.